

ХАРКІВСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ ДИЗАЙНУ І МИСТЕЦТВ

Факультет	Образотворчого мистецтва	Рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
Кафедра	Теорії та історії мистецтва	Рік навчання	1
Галузь знань	02 Культура і мистецтво	Вид дисципліни	Нормативна
Спеціальність	023 Образотворче мистецтво, декоративне мистецтво, реставрація 022 Дизайн	Семестри	1

Актуальні проблеми наукових досліджень в сфері мистецтвознавства

Семестр 1 (осінь 2020)

Викладач	Алфьорова Зоя Іванівна, доктор мистецтвознавства, професор
E-mail	al055@ukr.net
Заняття	30 лекц.+ конс.+ модульний контроль - залік

Адреса	к. 205, поверх 2, корпус 3, вул. Мистецтв 11
Телефон	057 706-02-81 (кафедра)

КОМУНІКАЦІЯ З ВИКЛАДАЧЕМ

Поза заняттями офіційним каналом комунікації з викладачем є електронні листи і тільки у робочі дні. Умови листування: 1) в *темі* листа обов'язково має бути зазначена назва дисципліни (скорочено — АСП); 2) в полі тексту листа позначити, хто звертається — анонімні листи розглядатися не будуть; 3) файли підписувати таким чином: *прізвище_завдання*. Розширення: *текст* — *doc, docx, ілюстрації* — *pdf*. Окрім роздруків для аудиторних занять, роботи для рубіжного контролю мають бути надіслані на пошту викладача. Обговорення проблем, пов'язаних із дисципліною, у коридорах академії не припустимі. Консультування з викладачем в стінах академії відбуваються після лекційних занять у робочі дні.

ПЕРЕДУМОВИ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Дисципліна не має обов'язкових передумов для вивчення.

НАВЧАЛЬНІ МАТЕРІАЛИ

1. Бойчук О, Турчин В., Фурсова Т. Історія дизайну. Теорія і методика дизайну. Дизайн-освіта: Методичні рекомендації. Тематичний анований покажчик. – Х. : ХДАДМ, 2010. – 40 с.
2. Шейко В.М., Ю.П. Богуцький, Н.М. Кушнарєнко. Наукова творчість у галузі культурології та мистецтвознавства.: Навчальний посібник.- Х. : ХДАК, 2016.

ПОСИЛАННЯ НА МАТЕРІАЛИ

Додаткові навчальні матеріали, слайди, ілюстрації тощо можна запропонувати переглянути за посиланням (спеціальні навчальні сервіси у мережі Інтернет та групах у ФБ «Про АРТ: дизайн, архітектура, театр, кино», «Новини ХДАДМ»).

НЕОБХІДНЕ ОБЛАДНАННЯ

Блокнот для конспекту, ручка. Комп'ютерна техніка (ноутбук, планшет тощо) з можливістю виходу до мережі Інтернет. Програми, необхідні для виконання завдань: Microsoft Word.

МЕТА Й ЗАВДАННЯ КУРСУ

Метою дисципліни «Актуальні проблеми наукових досліджень в сфері мистецтвознавства» є підготовка до самостійного критичного аналізу мистецтвознавчих проблем, які набули актуальності з порубіжжя ХХ-ХХІ ст. Основна спрямованість дисципліни визначається необхідністю теоретичного осмислення та концептуалізації актуальної мистецтвознавчої проблематики. **Завдання** дисципліни полягають в ознайомленні здобувачів з еволюційним поступом мистецтва як об'єкта наукових досліджень з другої половини ХХ ст. та основними проблемами, які актуалізовані сучасним мистецтвознавством, насамперед в царині дизайну та візуальних мистецтв. На лекційних заняттях та під час модульного контролю аспіранти формують уявлення про актуальні проблеми наукових досліджень в сфері мистецтвознавства з можливістю подальшого втілення результатів роботи у наукове середовище (статті, доповіді та подальша робота над власним дисертаційним дослідженням).

Дисципліна забезпечує компетентності: Здатність аналізувати та виявляти наукові проблеми, формувати наукові питання та в сфері мистецької діяльності.

Програмні результати: Володіти методологією і методами наукового аналізу у сфері мистецької та реставраційної діяльності; компетентно вирішувати професійні питання процесу наукового дослідження

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Основна спрямованість дисципліни визначається професійним аналізом актуальних проблем наукових досліджень в сфері мистецтвознавства.

Дисципліна вивчається протягом 1 семестру 1-го курсу (3 кредити ECTS, 90 годин, в тому числі 30 годин — аудиторні лекційні заняття та 60 години — самостійні). Всього курс має 2 модулі та 5 тем.

Модуль 1. Сфера мистецтвознавства як об'єкт наукових досліджень

Тема 1. Вступ

Тема 2. Еволюція царини мистецтва як об'єкту мистецтвознавчих студій

Модуль 2. Актуальна проблематика наукових студій в сфері мистецтвознавства

Тема 3. Проблематика мистецтвознавчих досліджень другої половини ХХ ст.: основні підходи

Тема 4. Основні проблеми мистецтвознавства в сфері візуального та дизайну першої половини ХХІ ст.

Тема 5. Концептуальне осмислення сучасної візуальної практики світовими науковими школами

ФОРМАТ ДИСЦИПЛІНИ

Теми розкриваються шляхом лекційних занять. Практичні та лабораторні заняття не передбачені. Самостійна робота здобувача спрямована на закріплення лекційних тем. Зміст самостійної роботи складає пошук додаткової інформації та її аналіз, підготовка усних доповідей за лекційними темами дисципліни в контексті власного наукового дослідження (теми дисертації). Додаткових завдань для самостійної роботи не передбачено.

ФОРМАТ СЕМЕСТРОВОГО КОНТРОЛЮ

Формою контролю є диф.залік. Для отримання заліку достатньо пройти рубіжні етапи контролю у формі поточних перевірок процесу самостійної роботи. Для тих аспірантів, які бажають покращити результат, передбачені письмові контрольні питання за темами дисципліни (10 балів).

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ

Національна	Бали	ECTS	Диференціація А (внутрішня)	Національна	Бали	ECTS
відмінно	90–100	А	А+ 98–100	Задовільно	64–74	D
			А 95–97		60–63	E
			А- 90–94	Незадовільно	35–59	FX
Добре	82–89	В		Незадовільно (повторне проходження)	0–34	F
	75–81	С				

ПРАВИЛА ВИКЛАДАЧА

Під час занять необхідно вимкнути звук мобільних телефонів як аспірантам, так і викладачу. За необхідності аспірант має спитати дозволу вийти з аудиторії (окрім заліку). Вітається власна думка з теми заняття, аргументоване відстоювання позиції.

У разі відрадження, хвороби тощо викладач має перенести заняття на вільний день за попередньою узгодженістю з аспірантами.

ПОЛІТИКА ВІДВІДУВАНOSTІ

Пропускати заняття без поважних причин недопустимо (причини пропуску мають бути підтверджені). Запізнення на заняття не вітаються. Якщо аспірант пропустив певну тему,

він повинен самостійно відпрацювати її та на наступному занятті відповісти на ключові питання.

АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ

Аспіранти зобов'язані дотримуватися правил академічної доброчесності (у своїх доповідях, статтях, при складанні екзаменів тощо). Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. Якщо під час рубіжного контролю помічено списування, аспірант втрачає право отримати бали за тему. Якщо це відбулось в процесі заліку — аспірант отримує тільки ті бали, що були зараховані за попередні етапи контролю.

Корисні посилання: <https://законодавство.com/zakon-ukrajiny/stattya-akademichna-dobrochesnist-325783.html>

<https://saiup.org.ua/novyny/akademichna-dobrochesnist-shho-v-uchniv-ta-studentiv-na-dumtsi/>

РОЗКЛАД КУРСУ

Осінній семестр

Дата	Тема	Вид заняття	Зміст	Годин	Рубіжний контроль	Деталі
	1	Лекція	Вступ до курсу.	2		
	2	Лекція	Еволюція царини мистецтва як об'єкту мистецтвознавчих студій	6	Есе на 350 слів , + (схема або таблиця методологічних підходів). Роздруківка	Роздруківка приноситься на заняття
			Модульний контроль	2	Письмова аудиторна робота	
	3	Лекція	Проблематика мистецтвознавчих досліджень другої половини ХХ ст.: основні підходи	4	Есе на 150 слів Роздруківка	Роздруківка приноситься на заняття
			<i>Тема 4. Основні проблеми мистецтвознавства в сфері візуального та дизайну першої половини ХХІ ст.</i>	6	Есе на 150 слів Роздруківка	Роздруківка приноситься на заняття

			Тема 5. Концептуальне осмислення сучасної візуальної практики світовими науковими школами .	2	Есе на 150 слів Роздруківка	Роздруківка приноситься на заняття
			Залік	2		
Тема	Форма звітності		Бали			
1	Поточний контроль		0–20			
2	Поточний контроль		0–20			
3	Поточний контроль		0–20			
4	Поточний контроль		0–40			
			Всього балів		100	

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Бали			Критерії оцінювання
	0–20	0–40	
A+	20	40	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали та приклади за темою. Відповів на додаткові питання. Розширив роботу до рівня тез до конференції. Подача акуратна, без помилок
A	17–19	37–39	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, надав додаткові матеріали за темою. Подача акуратна, без помилок
A-	16	36	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, подача акуратна, без помилок
B	12–15	32–35	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив декілька незначних помилок
C	8–11	22–31	Аспірант в повному обсязі опанував матеріал теми, але зробив значні помилки, є невеликі проблеми з форматуванням
D	4–7	10–21	Аспірант не в повному обсязі опанував матеріал теми, робота виконана на недостатньому рівні із значними недоліками (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, відсутність творчого підходу тощо), наявні проблеми з форматуванням
E	1–3	1–9	Аспірант в недостатньому обсязі опанував матеріал теми, виконана робота має багато значних недоліків (недостатньо розкрита тема, малий обсяг, невідповідність завданню, невчасна подача виконаної роботи, неохайність подання тощо).
	0	0	Пропуск рубіжного контролю

СИСТЕМА БОНУСІВ

Передбачено додаткові бали за активність аспіранта під час семінарських занять (3), виступ на конференції або публікацію статті за темою дослідження, виконані в межах дисципліни (5–8), а також участь у житті групи (1–3). Максимальна кількість балів: 10.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Розширений список літератури наведено у методичних матеріалах. Також на заняттях викладач може порекомендувати додаткові джерела інформації.

Базова

1. Алфьорова З.І. Візуальне мистецтво кінця ХХ - початку ХХІ століття : автореф. дис. ... д-ра мистецтвознав. : спец. 26.00.01 «Теорія та історія культури» / Алфьорова Зоя Іванівна ; Харк. держ. акад. культури. — Х. : [Б.в.], 2008. — 40 с.
2. Алфьорова З.І. Концептуалізація і неієрархічний естетичний об'єкт у візуальному мистецтві / З. І. Алфьорова // Культура України : зб. наук. пр. / М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х., 2008. — Вип. 22. — С. 120–131. — Бібліогр.: 19 назв.
3. Алфьорова З.І. Межі видимого. Становлення візуального мистецтва: монографія / З. І. Алфьорова ; М-во культури і туризму України, Харк. держ. акад. культури. — Х. : ХДАК, 2008. — 267 с. — Бібліогр.: с. 247-267.
Даниленко В. Я. Дизайн України у світовому контексті художньо-проектної культури: Монографія / В. Я. Даниленко. — Х. : ХДАДМ; Колорит, 2005. — 244 с.; іл.
Даниленко В. Я. Майбутнє європейського дизайну / В. Я. Даниленко. — Х. : Колорит, 2007. — 197 с.

Допоміжна

1. А.°М.°Алфьоров, Алфьорова З.°І. Повернення до нелокальності: про методологічні «зсуви» в культурології і мистецтвознавстві // А.°М.°Алфьоров, З. І. Алфьорова // Культура України .Сер.Культурологія: зб. наук. пр. / Харків. держ. акад. культури; за заг. ред. В. М. Шейка. — Харків., 2017. — Вип. 55. — С. 8-17.
2. Алфьорова З. І. Дисипативні засади перетворень сфери візуального та аудіовізуального: морфологічний аспект / Алфьорова З. І. // Актуальні питання мистецтвознавства: виклики ХХІ століття : міжнар. наук.-практ. конф. присвячена 95-річчю заснування вищої художньої школи Харкова, 13 жовт. 2016 р. : [матеріали] / М-во освіти і науки України, Харків. держ. акад. дизайну і мистецтв. — Харків, 2016. — С. 5-6.
3. Алфьорова З. І. Жанрові метаморфози в контексті дії принципу нелокальності в практиці та теорії мистецтва (на основі аудіовізуального мистецтва) / З. І. Алфьорова, А. М. Алфьоров // Культура України. Серія: Мистецтвознавство : зб. наук. пр. / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. — Харків, 2018. — Вип. 61. — С. 352–359. — Бібліогр.: 13 назв. — <https://doi.org/10.31516/2410-5325.061.035>.
4. Алфьорова З. І. Ситуативність як принцип морфологічних трансформацій аудіовізуального мистецтва / Алфьорова З. І. // Colloquium-journal. – 2019. – № 27, Cz. 7. – С. 19-23. – Бібліогр.: 10 назв .
5. Алфьорова З.°І. Проблема переосмислення методологічних засад як смисловий стрижень сучасного мистецтвознавства // Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції «Знакові постаті вітчизняної гуманітаристики у національно-культурному самоствердженні України «Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського НАН України (25 травня 2017 р.) — Київ, 2017. — С. 11.
6. Аронов В.Р.. Концепции современного дизайна. - М.:Редакционно-издательская группа фонда поддержки современного искусства «Артпроект», 2011. - 311 с.: илл.
7. Криволапов М. О. Про мистецтво та художню критику України ХХ століття: Вибрані статті різних років. Кн. І: Формування та розвиток національної

- мистецької школи і мистецтвознавчої науки в Україні ХХ століття / ППСМ АМУ.
К.: Видавничий дім А+С, 2006. , 268 с.: іл.
8. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття / ППСМ АМУ;
Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О.
Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. — К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 1. 544
с.: іл.
  9. Нариси з історії образотворчого мистецтва України ХХ століття / ППСМ АМУ;
Ред.-упоряд. О. О. Авраменко; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), О. О.
Авраменко, В. Я. Даниленко та ін.: У 2 кн. — К.: Інтертехнологія, 2006. Кн. 2. 656
с.: іл.
  10. Нариси з історії українського дизайну ХХ століття: Збірник статей / ППСМ НАМ
України; За заг. ред. акад. М. І. Яковлева; Редкол.: В. Д. Сидоренко (голова), А. О.
Пучков, О. В. Сіткарьова та ін. – К. : Фенікс, 2012., 256 с. : іл.
  11. Сидоренко В. Д. Візуальне мистецтво від авангардних зрушень до новітніх
спрямувань: Розвиток візуального мистецтва України ХХ–ХХІ століть / ППСМ
АМУ. К.: ВХ[студіо], 2008. ,188 с.: іл.
  12. Сидоренко В.Ф. Эстетика проектного творчества.- М.: ВНИИТЭ, 2007. -136 с.
  13. Смирна Л. В. Століття нонконформізму в українському візуальному мистецтві:
Монографія / Ін-т проблем сучасного мистецтва НАМ України , Київ:
«Видавництво «Фенікс», 2017, 480 с.
  14. Fiske J. Key concepts in communication and cultural studies. London, New York:
Routledge, 1994.